

## ZAVIČAJNA ZBIRKA GRADSKJE KNJIŽNICE I ČITAONICE ĐAKOVO

Marija Rajčić

Gradska knjižnica i čitaonica Đakovo  
marija.rajcic7@gmail.com

Kristina Svalina

Gradska knjižnica i čitaonica Đakovo  
kristina.svalina@gmail.com

BROJ  
BIBLIOGRAFSKE  
JEDINICE

466

Postersko izlaganje / Poster presentation

**ZAVIČAJNA ZBIRKA  
GRADSKJE KNJIŽNICE I ČITAONICE U ĐAKOVU**  
Marija Rajčić i Kristina Svalina

Fond zavičajne zbirke Gradske knjižnice i čitaonice Đakovo broji 1545 jedinica građe, od čega 1424 knjige, 118 jedinica serijskih publikacija i 3 jedinice sitnog tiska (razglednice). Iz zavičajnog fonda izdvojene su knjige tiskane u tri đakovačke tiskare koje su djelovale u gradu krajem 19. i početkom 20. stoljeća, a to su: Biskupijska tiskara, Tiskara Maksa Brucka i Tiskara Matije Kraljevića.

### Biskupijska tiskara

Biskupijska tiskara prva je tiskara u Đakovu osnovana 1880. godine. Biskup Strossmayer i njegovi suradnici planirali su osnovati tiskaru za potrebe dijaceze i za potporu katoličke književnosti. O tomu je Strossmayer pisao Račkome 24. prosinca 1877. godine: "Mi ćemo na svaki način osnovati ovdje tiskaru..." Prva tiskana knjiga bila je "Hadži-Lojina krajina: spomen Sarajevu godine 1878., šesta knjiga "Osvetnika" Grge Martića, najrevnijeg suradnika Biskupijske tiskare. U Biskupijskoj tiskari tiskali su se knjige biskupa Strossmayera, Grge Martića, Martina Nedića, Ilije Okrugića, Nikole Tordinca, I. A. Brlića, Josipa Lovretića, Matije Pavića, Milka Cepelića i drugih pisaca.



### Bruckova tiskara

Bruckova tiskara osnovana je potkraj 19. stoljeća, uz već postojeću Biskupijsku tiskaru. Sama godina osnivanja tiskare nije potvrđena, ali je 1895. izdana prva do sad poznata knjiga iz Bruckove tiskare, to je "Izvjeshće o nižoj đakčkoj i šegrtskoj školi". Bruck je izdavao većinom šund romane, različite prijevode, razglednice te dvoje novine "Naš list" i "Đakovština". Veću produkciju započeo je 1904. godine tiskajući prvo izdanje romana "Nevina u ludnici" na 2400 stranica koji je izlazio u obliku svezaka. Sljedeće godine tiskao je na 2300 stranica roman "Fedora, nesretna velika kneginja ruska." Makso Bruck je krajem 30-ih godina 20. st. prodao veći dio tiskare Ivanu Brandekeru, a manji dio Matiji Kraljeviću.



### Kraljevićeva tiskara

Krajem prvog desetljeća 20. stoljeća osniva se Kraljevićeva tiskara koja se do kraja I. svjetskog rata zvala Kraljević i drug. Prvi poznati proizvod iz te tiskare su "Hrvatske pučke novine" koje su izlazile od 1907. do 1909. i tiskane su u Biskupijskoj tiskari. Prva poznata knjiga iz te tiskare je "Službovna pragmatika za činovništvo vlastelinstva đakovačke biskupije nadarbine" iz 1909. Kraljević vodi tiskaru do svoje smrti 1945. godine, a nakon toga ju preuzima njegov sin Pavo još godinu dana kada na snagu stupa Zakon o nacionalizaciji. U Kraljevićevoj tiskari tiskali su se školski izvještaji za razne đakovačke škole te nekoliko spomenika specifičnih i važnih za društveni i kulturni život Đakova.



Bogat i dobro uređen fond zavičajne zbirke daje uvid u bogatstvo kulturnog stvaralaštva nekog prostora pa je dragocjen izvor za brojna znanstvena istraživanja. Smatramo da je potrebno uložiti vrijeme i ostvariti suradnju među baštinskim ustanovama koje prikupljaju zavičajnu baštinu grada Đakova te izraditi jedinstveni repozitorij s lokacijama dostupne zavičajne literature. Takav repozitorij potreban je korisnicima, znanstvenim istraživačima i ostalima koji pomažu lokalnoj zajednici bolje upoznati svoj zavičaj i sačuvati kulturnu baštinu.



Fond zavičajne zbirke Gradske knjižnice i čitaonice Đakovo broji 1.537 jedinica građe, od kojih je 1.421 knjiga, 118 serijskih publikacija i 3 razglednice. Na posteru su prikazane knjige tiskane u đakovačkim tiskarama s kraja 19. i početka 20. stoljeća, a koje knjižnica posjeduje. U Đakovu su u to vrijeme djelovale tri tiskare: Biskupijska tiskara, Kraljevićeva tiskara te Tiskara Maksa Brucka. Također, prikazane su neke od knjiga posvećenih biskupu J. J. Strossmayeru i stolnoj crkvi đakovačkoj, koji čine okosnicu kulture u gradu Đakovu pa tako i naše zavičajne zbirke.